

Tämä on alkuperäisen artikkelin rinnakkaistallenne (kustantajan versio).

Viite:

Lauhanen, R. (2025). Kesähakkuukeskustelu jatkuu vuodesta toiseen.
Koneyrittäjä, 56(6), 32–33.

Kesähakkuukeskustelu jatkuu vuodesta toiseen

TEKSTI JA KUVAT: RISTO LAUHANEN SEAMK

Linnunpesiä voi olla kuivuvissa energiapuuvarastoissa.

Joka kevät alkaa keskustelu hakkuiden rajoittamisesta lintujen pesimisrauhan turvaamiseksi. Metsätalouden ja puunhankinnan kuuluu sopeutua muuttuneeseen toimintaympäristöön. Muutosvaatimukset eivät kuitenkaan saa vaikeuttaa liikaa koneyrittäjien työtä. Yrittäjille, koneenkuljettajille ja kalustolle pitää taata töitä ja työmaita ilman koneseisokkeja järkevällä puunkorjuun ja metsänhoitotöiden ohjauksella, joka ottaa linnuston ja luontoarvot huomioon.

Muutama vuosi sitten Stora Enso Metsä tiedotti, ettei puutavaran hakkuita tehdä tuoreiden kankaiden ja sitä parempien kasvupaikkojen sekä vastaavien soiden lehtipuuvältaisissä metsissä Etelä-Suomessa huhtikuun puolivälin ja heinäkuun lopun välisenä aikana. Pohjois-Suomen osalta kauden aloitus oli kahta viikkoa myöhemmin. Jos puustosta on vähintään puolet lehtipuita, on kyseessä lehtipuumetsä. Metsätietojärjestelmiä voidaan soveltaa korjuunohjauksen tukena.

Linturikkaat rantametsät ja kosteat korvet on hyvä jättää kesällä rauhaan. Kesällä kannattaa siis korjata kuivahkojen ja kuivien kasvupaikkojen leimikoita, ja varoa linnunpesiä. Nuo mäntyvaltaiset työmaat ovat yleensä karuja ja kantavia.

Muilta osin hakkuissa jätettävät säästöpuidut ja isot lehtipuidut tarjoavat linnuille elinpiiriä. Lisäksi ennakko- ja muissa raivauksissa riistalle ja linnuille on hyvä jättää suojaavaa lehtipuustoa.

Talvikaudella puuta korjataan eniten

Keskustelun osana on hyvä tietää, että Suomessa puuta korjataan eniten talvella. Maaliskuun kelirikokauden jälkeen savotoilla hiljenee. Luonnonvarakeskuksen tilaston mukaan vuoden 2024 tammimaaliskuussa metsissämme teollisuuspuun kokonaishakkuumäärä oli 5-6 miljoonaa kuutiota kuukausitasolla. Touko-heinäkuussa 2024 hakkuumäärä oli vastaavasti 3-4 miljoonaa kuutiota kuukaudessa. Maaliskuun 2025 hakkuumäärä oli 6,6 miljoonaa kuutiota.

Kesäkaudella metsissä on hiljaisa. Tukkeja ei hakata sinistymään varastoon, kun sahojen työntekijät ovat lomalla. Puukauppaopimuksissa ja muissa metsätalou-

den toimeksiannoissa voi myös sopia, että hakkuut tai muut toimenpiteet tehdään vasta lintujen pesimisajan jälkeen.

Metsätehon johdolla laadittiin metsätaloutta ja linnustoa koskeva ensimmäinen opas jo noin 20 vuotta sitten. Sittemmin opasta on päivitetty. Keskimääräisellä suomalaisella metsähehtaarilla on ollut pesimässä 1-4 lintuparia. Metsäsuunnittelu on tärkeä työkalu lintujen ja muiden arvokkaiden lajien suojelussa. Uhanalaiset kasvit, eläimet ja avainbiotoopit tai muut arvokkaat elinympäristöt on hyvä merkitä metsäsuunnitelmaan. Metsälaki ja luonnonsuojelulaki ohjaavat myös metsätalouden toimia. Puukaupan yhteydessä arvolaajeista on tärkeää kertoa hakkuuoikeuden haltijalle.

Harvinaisille lintulajeille löytyvät omat ohjeensa. Metsätehon opas kuvaa kattavasti eri työläjien toimet linnuston suojelemiseksi. Esimerkiksi kalasääksen pesää ei saa hävittää. Viime aikoina on keskusteltu myös suojavyöhykkeistä arvokkaiden lajien ympärillä.

Tuorehakemalli avuksi

Myös kuivuvien energiapuuvärrastojen haketus lintujen pesimäaikaan on tullut keskusteluissa esille. Metsäautoteiden varressa kuivuneiden energiapuuvärrastojen haketus on hyvä tehdä lintujen pesimisajan jälkeen, jottei varastossa olevia pesiä tuhoudu.

”Energiäylikäs eteläpohjalainen maatila eli EIP CHP”-han-

ke selvittää tuorehakkeen hankintaa käyttöä. Tuorehakkeen hankintaketjun arvioidaan suojaavan myös metsien linnustoa. Tuorehakemallissa karsitut energiarangot korjataan metsästä pois ainespuun tavoin pian korjuun jälkeen, ja rangot haketetaan tuoreina voimalaitoksen kentällä tai maatilalla. Tuorehakemalli vaatii kuitenkin sille sopivat polttokattilat.

EU osarahoittaa EIP CHP -hanketta EU:n maaseuturahaston ja Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen kanssa. Lisäksi Toysän Säästöpankkisäätiö, MTK:n Säätiö ja FinnMETKO Oy rahoittavat hanketta yksityisten maanomistajien kanssa. SEAMKin johtamassa hankkeessa ovat mukana Veljekset Ala-Talkkari Oy, PiPu Ky, Suomen metsäkeskus Seinäjoelta sekä Rantalán, Katteluksen ja Kankaan broileritilat.

Varovaisuusperiaate tärkeää

Alkukesä on metsänhoidollisten ja luonnonhoidollisten kulojen aikaa. Suomen metsäkeskuksen ja koulutuskeskus Sedun Kulotusoppaassa (Laurila ja Vierula 2018) korostetaan linnunpesien suojelua. Kanalintujen pesät on syytä suojata ja rajata kulojen ulkopuolelle. Juuri ennen kulojen kuloalueelle sattuvien linnunpesien läheltä poistettava hakkuutahteet. Pesän lähiseutu on kasteltava riittävästi, mutta pesää ei saa kastella. Lisäksi suojakan- kaita voi käyttää pesien suojelussa. Kulotuksen jälkeen pesiä voi varovasti naamioida risuilla.

Metsätalouden on viisasta soveltaa kompromisseja ja varovaisuutta lintujen huomioon ottamisessa metsätalouden eri toiminnaissa. Alan toimintaohjeita on myös hyvä tarkentaa uuden tiedon karttuessa.

Lintukantoihin vaikuttavat kuitenkin monet tekijät, eikä vain metsätalous. Kovat pakkaset, pedot ja taudit voivat vaikuttaa lintukantoi-

hin haitallisesti. Myyrä- ja hiirikannat vaikuttavat suurten peltolintujen kantoihin. Lintuja valitettavasti kuolee myös liikenteessä.

Metsätaloutta on kummin-kin hyvä vastustaa varsinkin silloin, kun se ei suoraan kosketa omaa taloutta. Rock-festivaalien, suurten kesätapahtumien, juhannuskokkojen tai kovavauhtisen moottoriveneilyn linnustovaikutuksista ei yleensä nouse meteliä eikä niiden linnustovaikutuksista haluta laajemmin keskustella, koska ne koskettavat tavallisten ihmisten elämää tai väliä elinympäristöä.

Sama logiikka pätee kesäaikaisiin omakotitalotonttihakkuiden tai tienrakennuksen linnustovaikutuksiin. Niitä voidaan pitää ”linnustolle erittäin vähäisenä”. Kun sähkönsiirtolinjojen takia hakataan metsää, todetaan kesäajan avohakkuut välttämättömiksi uhrauksiksi osana vihreän siirtymän edistämistä.

Hakkuumäärät kasvamassa, mutta koneyrittäjien työtä ei saa vaikeuttaa

Venäjän hyökkäyssota Ukrainassa on osaltaan lisännyt paineita kotimaisen puunkäytön lisäämiseksi.

Metsätalouden ympäristövaikutuksia on vähennettävä yhteiskunnan vaatimuksesta. Myös linnusto on otettava huomioon metsätalouden toiminnaissa. Muutosvaatimukset eivät kuitenkaan saa vaikeuttaa liikaa koneyrittäjien toimintaa. Yrittäjille, koneenkuljettajille ja kalustolle pitää taata työmaita järkevällä suunnittelulla ilman koneseisokkeja samalla kun linnusto otetaan huomioon. Lisäksi puunhankinnan voimakkaiden kausivaihtelujen ja niiden talousvaikutusten tasoittelemiseksi on tarpeen pohtia yhteiskunnan tukitoimia paitsi puuhuollon tueksi, myös metsäluonnon suojelemiseksi.

Siitäkin on keskusteltu, että voisiko metsäalalla laskettelu-keskuryittäjien tavoin tehdä vuoden työt taloudellisesti kannattavasti muutamassa kuukaudessa. Se kuitenkin merkitsisi puuhuollon paluuta menneeseen aikaan. Sitä paitsi nykyajan puutavaran mitta- ja laatuvaatimukset ovat aivan toisesta maailmasta, jolloin puunhankinnan logistisen ketjun muodostivat mies, pokasaha, hevonen ja joki.